

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛ.

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, П. поп. Ковче пошт. шад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Нач. Редактор приймає від 10-11 год. передпол. Рукописи не звертаєтьс.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в гурно 2,250.000 Мп. ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фл. фр., Італії 10 л., Німеччині 11 мп. п. марок, Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 100 лей, Болгарії 50 л., Австрії 11.000.000 ш. Займа адреса 1300330 шп.</p>	<p>В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ТРИМІСЯЧКА 250.000 Мп.</p>
--	--	---

Видав: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: Д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Українське Спортове Т-во „УКРАЇНА“
улаштує сьогодні 6. л. в вел. залі „Нар. Дому“
ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ
з кот. вносом.

Смерть великого ідеаліста.

За Лєніном і Вільзон покинув цей світ. Після великого гнучкого експериментатора, що з холодною, як би лікарською рівновагою запуслав пробну зонду в організм великих народів і держав, зійшов 2. с. м. ві світа великий ідеаліст і романтик Вудров Вільзон. Оба вони голосили народам, державам і цілому світові нове євангеліє і оба відійшли, не дїдавши здійснення своїх теорій!

През. Вільзон вславився відомими тезами про поладнання конфліктів між народами, предложеними 8. січня 1918. американському конгресові. Навязуючи до ведення тоді переговорів в Берестю і до висунутого там клича про самоозначення народів, през. Вільзон сконкретизував в 14-ти точках основи нового ладу в світі. Відносно Росії, яка після большевицького перевороту приступила до мирових переговорів з осередними державами, домагався він опорожнення цілої російської території, щоби Росія мала спромому самостійно рішити про свою політику. Щож торкається націй, які бажать згідно з кличем про самовизначення народів самостійно рішати про свою долю, то Вільзон допускав спробу в тому напрямку, що „поведення братніх націй супроти Росії в найблизчих місяцях дасть ясну спробу зрозуміння інтересів Росії з боку тих націй“. Народам Австро-Угорщини мала бути забезпечена можливість автономного розвитку. Польща має повстати як незалежна держава на областях, заселених без сумніву польським населенням. В 14-тій точці заповіджено створення Союзу Народів.

Так представлялася справа на початку 1918 р., так її розуміли держави й народи, особливо народи, які в цих нових заповідях людськості, заперечених тезами Вільзона і словом великої й могутньої американської нації, добачували заперуку свого визволення з віковичого чужинного ярма. Та політичний ідеалізм не є прикметою послідуючих; не є він і прикметою американської нації. Особливо український народ дуже тяжко завівся на

паперовому ідеалізмі тодішнього президента. Бо хоч і в б. Росії і в б. Австро-Угорщині українська нація морем крові засвідчила своє змагання, то її розпучлива боротьба проти старих і нових імперіалістів не була ваята під увагу світовими можновладцями.

Приїхавши до Парижа в 1919 р. супроводжений надїями поневолених народів, през. Вільзон не відстояв своїх позицій. Він, ідеаліст, кабінетний учений, ширий демократ, без докладного знання європейських відносин, без розуміння психології старого континенту взагалі, а національних проблем зокрема, дався втягнути в догву, вичерлюючи сили екілібристичну дискусію хитрому „тигрові“ Клемансо і здавав одну позицію за позицією. У висліді тієї дискусії завився версайський трактат, акт французької гегемонії в Європі, а разом з тим і акт грубого насильства над багатьма народами. Правда, деякі

народи (як нпр. Турки) всліді успішно протиставилися актові насильства, який містився ще і в додаткових „договорах“, однак за багатьма народами, а в першу чергу за українським, закріплено панство й погноблення чисто „двобітерськими“ методами.

Правда, ідеалізм Вільзона не вдержав нявали облуди, яка скривалася за шумними фразами „справедливості“ європейських можновладців в наслідок чого він просто втік з Парижа. Зєднані Держави відсунулися від європейських справ і Вільзон хіба з гірки почуттям заведених надїй міг приглядатися, як торговано кровю мільонів. Небавом і він зійшов з аренн активної політики, щоби в тихому кабінеті дальше снувати свої високі думки про політичний платонізм.

Вільзон умер, та ідея, засвоєна від мільонів поневолених, є вічна. Конкретизацією тієї ідеї, хоч і на американський лад, відвагою кинути промінь світла серед воєнної хуртовини, своїми тезами, які ще направлять інші, він здобув собі нерукотворний пам'ятник.

Перед нами стелиться кривавий шлях здійснювання самовизначення народів в його історичній суті. А з цєю великою заповідю людськості, з цєю єдино вірною вказівкою про улагодження відносин між народами, раз на все звязане імя великого ідеаліста.

Присилайте силарчи на пресовий фонд на кв. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

180 шкід, а тепер мають їх... 23. З білоруських гімназій можна ввійти до студій у чеських університетах іх познає Латвія (Рига), ба — Швайцарія й Італія. Лише польські університети з виленьським на чолі не можуть на це рішитися. Очевидно, що молода білоруська інтелігенція, яка за наукою спішить навіть до Сов. Росії, глибоко запам'ятує собі кривду, яка їй діється з боку Польщі.

Ще чорніше глядів на ситуацію ген. Бабаньскі, який м. н. сказав, що Поляки так майстерно зуміли спрєпарувати відносини, що сьогодні немає на Білорусі ніяких елементів, які тяжіли до Польщі (а коли вони були? — Пр. Ред.) Він гадає, що єдиним можливим способом направлювання лиха є утримання в усіх паріах: просвітній, самоврядування і моральній (?).

За широкою автономією на „кресах“ говорив і Лєон Васілевскі, який сподїється ще найти між Білорусинами „przeczytne zuwiązy“. Всім учасникам теоретичної розмови, які річ, що не матиме ніякого практичного значіння, виступали за потребою побороювання „розпучливої ігноранції“ Варшави відносно справ „кресів“. Якими шляхами йтине це освідомлювання й до чого воно доведе — не важко відгадати: як було і є, так і буде...

Польська політика на окраїнах.

Політичні відносини на Білорусі і Полісію.

Під провозом кв. Язуша Радзівіла зібрався дня 31. січня ц. р. у Варшаві т. зв. „Суспільно-політичний клуб“ і перевів дискусію над теперішньою ситуацією на „кресах“. Відносини, що панують на Полісію, дуже подрїбно засуває був. ген. комісар громадського управління для східних земель Юрій Осмоловскі. Про ситуацію на Виліцинській говорив сенатор Кржижановскі („Визволєнс — Пр. Ред.“). Потім забирали голос ген. Бабаньскі і був. міністер Лєон Васілевскі (автор книжки „Ukraina i sprawa ukraińska“ — Пр. Ред.).

Подаючи цю інформацію за „Курєром польським“ (з 2-ого с. м.), читасмо там дальше буквально таке: „Всі промовці погоджуються на одному: що нинішня господарка є захливаю, що водою на млин внутрішніх і зовнішніх ворогів держави й веде нас (себто Поляків — Пр. Ред.) простим шляхом до катастрофи. Централізм при повній не-

достачі плану у кресовій політиці, незнання місцевих умовин, яким грїшать надсилаєні урядовці, люде, що часто не мають потрібних кваліфікацій і утождожують національний шовінізм з польською державною думкою — все воно виключєс недоволення населення й обнижєс повагу Річипосполитої. На Полісію є 61 процент меншої земельної власності; 43.000 карловатих господарств. Отже голод на землю виявився не-аби який. Тимчасом у деяких повітах (на прим. кремьнецькому) з усього запаса орної землі забрали — з доручення експ-міністра Керніка — колонїсти 75 процент. Такі речі озлоблюють маси. Не причинюються також до їх успокоєння постійне усування місцевих людей в ріжких нижчих посад. Усувається їх тому, бо не можуть добути пашпорту громадянина Річипосполитої. А придбання такого документу виявляє часто труднощі не-до побороєння, досить сказати, що сам генер. комісар, як уроженець Міньщини, мусів втекти аж під протекцію міністра, щоби дістати польський пашпорт. Легко уявити собі, які перешкоди стрїчає селянин. Отже 90 відсотків мешканців Полісія не має жадних документів, в наслідок чого не може їздити залізницею“.

Референт закінчив свої виводи покликком до уряду, щоби остаточно „памітив собі якунебудь політичну лінію“, — сам не подаючи ніякого проекту отєї лінії.

Другий із промовців, сен. Кржижановскі, звернув увагу на факт, що білорусини мали під Литвою

На тему відносин на Білорусі „Курєр поранни“ з 2. с. м. подас теж низку інформацій.

Читасмо там між иншим: Поміщицькі оселі переїнялись у фортеці. Поміщик не може вийти з хати без револьверу. Білоруські селяне не хочуть працювати на поміщицьких ланах. На велику скалю процвітає контрабанда і хабарництво. Контрабандою на радянський бік займаються навіть формалі. В день працюють у дворі, а в ночі пачкують. Поліція скорумпована. Пачкарі кажуть: „польської границі не має, є тільки большевицька“. Бє большевики вилловлюють пачкарів і суворо карають.

Польських марок в пограничній полосі майже немає в обїгу. Приймається тільки золото, срібло і тверду заграничну валюту. Інформатор „Курєра поранного“, їдучи до Варшави, не міг зосмотритися в польські марки на дорогу, винїмав золото щойно у Варшаві.

Яка поліція, така й адміністрація. Інформатор каже делікатно, що „місцеві адміністраційні власти зражують населення своєю бєздарністю“.

Причину того, що не всі що постійно складають обов'язковий і проц. податок на „Рідну Школу“, добачує дехто в недостатку екаскетиву. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обов'язок повинні бути більшим авторитетом, ніж чужа припука.

Пр. 113/24. В імені Річипосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на инєсок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло“ число 19 в дни 24. січня 1924 р. в артикулі під заголовком: 1) „Пригадали собі „креск“ в устухах між словами: а) крайніх меж а: Сьогодні, б) відгомін сього а: вилікали, ц) Знаки пїсарські о сімїнайцїтїй і девїтїнайцїтїй ліній від кінь, д) устїх помїж словами: Младопольське а: та кю. 2) З відозван на стороні другій мовальтї перш: 4 останні слова. 3) „Важна справа“ в відості. 4) „Нид обїзною копїєю“ Мандрівка“ в устїхах між „Львовий“ а: Чарлушєцько а: На протїк, б) Мандрівка в Прикру повїтку. 5) З докїмїстїв івїдїї“ в артикулі під ітї: Та вїд-

галї вїкаво аж до івїдїя артикулу містїть в собі єство ад 1) 2) 4) 5) зпочїну з (б а) а. к. ад 3) нїстїтку з § 200 а. к. узнав доконаду в дни 29. січня 1924 р. конфїскату за опривдану і зарядив вїснєння вїлого накладу і видав во думї § 493 закону карного заклад дальшого повїрїювання тогї друкованого пїсьма. Заразом видав наказ вїдївїчальному редакторови тої газетї, щоби це рішєння помїстїв бєзвїстїю в найближїм часї і то на першїй сторонї. Невїкованїя тогї наказу потїлає за собою наслідки предвїдженї в § 21 стат. друк. з 17. XII. 1892 д. п. д. 24 6 ст. 1863, а іменю засуджєня за переступство на грошї до 4000.000 Мп. — Львів, дни 24. січня 1924. (Підпис вїсчїтїкий.)

Наддніпряньє на Україна.

Надуниття в цукрових фабриках.

В Рижавській та Удичівській цукрових фабриках, Уманського повіту відкрито великі систематичні надуниття та багато підложних документів. Всього того допускалася фабрична адміністрація з директорами Ражавським і Безпаловом на чолі. Адміністрація однако грабіла фабричні каси і робітників і нако, нець селян-паянаторів цукрових бураків. Члени тої адміністрації присвоїли собі та розпродали коло

10.000 пудів цукрових відпавків як меляс і жом. Матерію, призначену на одіж для робітників, продали вони спекулянтам. Систематично використовувалося та нищилося селен, що управляли буракми. На основі недокладних іще підрахунків діяльність тої компанії наразила державу на втрату більше чим 10.000 золотих рублів. Процес адміністрації фабрик починається в наближих днях. — („Правда“).

Перед виборами в Італії.

Передвиборча промова Мусоліні.

Виборча кампанія фашистів почалась у Римі 29. м. м. величезним вічем в салі Палаццо Venezia, в якій зібралось 1000 людей у середні, а 20.000 на площі перед нею. Коли показався Мусоліні, юрба привітала його оплесками і гомоном з простягненими руками. Сіньор Мусоліні заявив, що нинішня промова буде його єдиною виборчою промовою. У цій промові він кинув загальний напрям для цілої виборчої діяльності. „Розкладне тіло Богині Свободи“ потоптав Мусоліні немилосердно. Справжня свобода, на його думку, це сила до супокійного життя і до праці — свобода, яку він дав Італії. Люде, що втворили протилежність між мусолінізмом і фашизмом, хочуть знесилити та позбити цілий ідейний рух. Тому Мусоліні є найбільшим ворогом мусоліністів. (Нагадується фраза Маркса: „я не є марксистом!“). Погляд бачим-то він є лагідним деспотом, що має довкола себе кліку зашників с наклепом; хоча Мусоліні має шоднини зранку нараду зі своїми прибічними офіцерами, проте всі його рішення є вислідом довгих роздумувань на самоті.

Він повторив улюблену форму „Сила, а не насильство“, попрокидуючи провокаційні обвинувачення, звернені проти фашизму. Фашизм не входить у порозуміння з ніякою іншою партією, однак прийме співучасть кожної людини, що сповнила свій обовязок підчас війни та по війні, або має спеціальну технічну освіту. „Уряд“ — кричав він — є справою волі. Моя воля каже мені володіти і продовжувати вла-

ду“. Щоби забезпечити цю владу, він запропонував піддати особистій критиці виборчу листу фашистських кандидатів, заявивши, що пора покінчити з вічно-нерішучими політиками і показати світові, що його уряд повстав не тільки на силі, але й на згоді.

Торкаючись закордонної політи-

ки, він заявив, що соціалізм шораз більше знесилюється у всіх державах. „В Італії ми знаємо, що соціалізм є відозваливим упадком, по досвіді зробленім у Росії. Щодо Англії то я не знаю, чи її внутрішня політика не буде такою“. Мусоліні закінчив загальним висновком, що фашисти були завжди готові йти на смерть в обороні своєї батьківщини і що він був завжди й залишиться на далі фашистом. Кореспондент „Таймса“ з дня 30. м. м., яким є холодним Англіїцем підкреслює у своїй статті те, що не можна передати загального вражіння промови Мусоліні, яка мала всі прикмети найкращого красномовства. На його гадку Мусоліні дав ще один доказ, що є незвичайно талановитим провідником держави і одночасно популярного руху.

В дітях наша будучина — наша доля і воля. Найкраще дбас про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу“.

право до їх майна в совітських республіках.

Комітет знавців при праці.

Перший комітет знавців репараційної справи розглянув на останнім засіданню справу емісійного банку і справу валютної ситуації Німеччини та справу німецького бюджету на рік 1924. Другий комітет знавців під проводом Мек Кенні займався обмірковуванням інших справ, що торкають не репараційної проблеми.

В Болгарії.

Болгарське міністерство внутрішніх справ видало новий розпорядок, звернений проти діяльності тайних революційних організацій, що останніми часами проявляють велику активність.

Усі Українські Товариства, Круги, Комітети, устроюючи в часі цьогорічного карнавалу забави і вечеринки, просимо складати частину доходу на українських інвалідів. — Українське Тов-о Опіки над інвалідами, Львів, Руська 3. 1334 а) 1-3

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Враміна знання совітів в Лєндоноі. Рєковський charge d'affaire.

Поспіх, з яким правительство Мек Донельда визнало совітське правительство de iure і запрошення совітського представника на королівський двір St. James викликало в Лєндоноі велике вражіння. Коментують це тим, що Мек Донельдові хотілося за всяку ціну випередити Мусоліні. В четвер міністерстас заграничних справ одержало вістку, що Мусоліні задумав в понеділок оповістити знання совітів.

На пост charge d'affaire совітського правительства при королівським дворі в Англії має бути іменованний дотеперішній шеф торговельної місії в Англії, б. шеф радянського правительства на Україні — Х. Рєковський.

Промова Зіновєва на конгрєсі совітів.

Голова Комінтерну — Зіновєв виголосив промову на конференції совітів у Москві. Подасмо зміст за польською пресою: Ми являємося

авангардою комуністичного інтернаціоналу. Будемо спонуқані до неодої деїзії, тісно завязаної з долею робітничих таборів у численних теперішніх державах. Мусимо запалити смолоскипом Лєніна ще ширші народні маси, ніж досі. Мусимо прискорити і приготувити шляхи руху, який обіймає сотки мільонів людей в Китаю та Індїях. Цілий Схід прийде нам з підмогою і здиється з нашою совітською унією. Хвиля здиання його з нами вже недалека. Не можемо задержуватися над труднощами, які є значно менші тепер, ніж перед чотирма роками. Недалекий момент, в якому соціал-демократичні партії і жовті професійні союзи пірхнуть як мільні баньки серед міжнародної пролетарської революції, що розвинеться перед нашими очима.

Бельгія визнає совітську владу.

Як подають з Бруксєлі, бельгійський уряд порішив визнати совітську владу під умовою, що совіти признають бельгійським горожанам

Преса.

Хто є винувиним лиха?

(До „критичних заміток берлінського „Літопису“).

Редагований проф. д-ром С. Томашівським берлінський тижневик „Літопис“ починає присвечувати деяку увагу й галицьким справам і зявляючи галицького характеру. В ч. 2, стрічаємо там статтю „3 галицької трагедії“, в якій — навязуючи до нашої статті „На порозі нового року — і спиноуючись над „бойкотом“, проголошенням проти нашого органу псевдо-комуністичною частиною молоді, — „Літопис“, подас такі свої замітки і міркування:

„Були часи, і то не такі давні, що само слово „Діло“ означалося найінтелігентнішим і найліпше редагованим органом у Львові: були часи, де воно було безсумнівим „власним душ“ земляк, який ні-трохи не встїгло, а при ньому вся конкурційна преса була безсилна і без впливу. Бути українським публіцистом у ті часи, не було, що правда, таким почесним званням, як при, в Англії, однак ніхто з тодішніх гєлактовів не мався би був, що його завдання морально невідчєне. А свобода думки, слова і критики була в умах громадянства так глибоко викорєна,

Д-Р ВОЛОДИМИР КУЧЕР.

В калєндарській справі.

(Продовжєтє.)

На ці недокладности юліанського числення звернули увагу вчені вже з кінцем VI ст. та продумували над доправленням юліанського калєндаря. Однак ті часи якось не були кригожі, щоби можна було тоді заводити яку-небудь зміну в церковнім калєндарі. Аж Тридєнтський Собор 1563 р. поручив папі Григорію XIII. справити церковне числення часу і взагалі справу реформи калєндаря.

Папа Григорій XIII. за радою учених, а головю Альойзія і Антона Ліліо рішив булою „Inter gravissimas“ в 1582 р. додати до юліанського числення тих 10 днів, на які відбіг юліанський калєндар. Б цей спосіб привернув знову весняне рівноденство з 11. марта на 21. марта, як це було в часі Нікейського Собору. А проте, щоби в будучности день 21. марта був постійно днем весняного рівноденства, завів докладнішу довготу року: вона числила від того часу 365 днів, 5 годин, 49 минут і 12 секунд, замість 365¼ дня юліанського калєндаря.

Для вирівняння ріжнїці між зреформованим і юліанським роком 10 минут і 48 секунд, яка в 400 роках вносить 3 дні, постановив папа, що в кожній четвертій соті літ

(або за кожних 400 літ) сотний рік має бути також переступний, але через три сотки літ соті роковини мають бути звичайні а не переступні, як в юліанським численню. Тому 1600 рік (4 рази по 400) був вже по новому численню переступним роком, але роки 1700, 1800 і 1900 були звичайні і аж 2000 рік буде анов переступний. Таким способом викинула реформа калєндаря три переступні дні на 400 літ, азначить 72 години, або 259.200 секунд т. є. на один рік 648 секунд, або 10 минут і 48 секунд, саме настільки став коротшим зреформований рік від юліанського року.

Так зреформований калєндар називається григоріанським калєндарем, або калєндарем нового стилю.

Але григоріанський калєндар не є також без закидів. Коли порівнаємо його довготу: 365 днів, 5 годин, 49 минут і 12 секунд з довготою правдивого сонячного року: 365 днів, 5 годин, 48 минут і 46¼8 секунд, то бачимо, що григоріанський рік є на 25¼16 секунд (кругло 26 секунд) довший від сонячного року. З тої причини він усе ще відбігає від сонячного року, однак менше як юліанський рік, бо аж за 3.333 роки зростє з цих несповна 26 секунд одєн день. Тоді буде треба знову калєндар поправляти. Для усунєння цієї похибки треба буде по 3.333 літах викинути одєн день з рахуби часу або один переступний рік зробити звичайним. У цьому напрямі зроблено вже чимале „кєжєтїв“; м. ині

просектував Гайсс, щоби в будучности кожний 3.200. рік не брати як переступний, але як звичайний рік. Однак ця справа покищо ще не рішена.

Григоріанський калєндар приняла більша частина культурного світа, бо його числення часу для практичного життя було більше вигідне, і хїба на стільки не вигідне, що люде уроджені в переступні році, четвертої сотки літ не зможуть ніколи обхотити своїх уродин. Однак в XVI і XVII ст. також західні народи боролись перед григоріанським калєндарем. Першими, які негайно послухали папської булі були: Еспанія, Португалія і Франція. В Німєччині протєстанти не могли забути католикєв, як вони наvertsали огнем і мечем на католицизм їх товаришів в Франції і Нїдерландїях. Тому весь протєстанський світ відмовився ужити григоріанського калєндаря і аж 1775. приняла протєстанська церква новий калєндар, але не як григоріанський, але як „поправлений державний“ калєндар. Англія завєла у себе григоріанський калєндар аж 1752. р., а з азійських країв — Японія в 1873., а Китай в 1912. році. Так отже від 1775. р. лишилися в Европі при юліанським численню тільки народи східних обрядів, а між ними також Українці.

Уживання двох калєндарів в культурнім світі є дуже не вигідне у всяких міжнародних зносинах. Тому Росія і інші держави, які уживали юліанського калєндаря вже з по-

чатком XX. ст. виявили добру волю до обєднання числення часу з державами західної Европи. Спроби в тому напрямі розпочало російське астрономічне Товариство; воно вибрало комісію, яка мала зайнятися реформою калєндаря. Григоріанський калєндар на основі ухвал тої комісії не може бути прийнятій з огляду на його недокладність. Надвижка одного дня по 3.333 літах є великою помилкою як на сучасний стан науки і тому не повинна бути толєрована. Член комісії проф. Глазєнєв подав такий проект реформи калєндаря: пропустити 13 днів в юліанським численню, а дальше змінє григоріанську переступну вставку в сей спосіб, що кожний рік, в яким 4000 міститься без останка (отже 4.000., 8.000., 12.000. і т. д.) має бути звичайним роком. Докладність такого калєндаря перевищала би, в значній мірі григоріанський калєндар, а помилка показалась би аж по 20.000 літах як одєн день. Спосіб датування так поправленого калєндаря годився би по 4.000-ний рік з григоріанським. Таким способом могла би була Росія осягнути згоду з григоріанським калєндарем без фактичного його ужитання. Однак астроном проф. Сєрафимов, вистроєний православним духовєнством, виступив проти реформи калєндаря, як справи „з наукового боку ще незрілої“.

(Доклєченє будє.)

ОСТАННІ ВІСТІ.

Сенітсько-румунські переговори у Відні.

З Букарешту звідомляють: Відповідь совітського правительства на ноту в справі вибору місця для ведення переговорів над спеціальними питаннями пропонує Відень. Румунське правительство згодиться на це пропозиція.

Обмеження еміграції до Зед. Держав.

Згідно зі звітом імігранційної комісії в Вашингтоні іміграція мається обмежити з 357.000 на 160.000 річно. Контингент для кожної національності означиться в висоті 2 процент чоловік цієї національності, котрі були в Зед. Державах в р. 1890.

Димісія Кара.

З Франкфурту звідомляють, що димісія Кара і Льсов адомагаються націоналістичні кола.

Зед. Держави в постоїт розворужень.

З Женеви звідомляють, що повноважний мін. Зед. Держав в Берні візьме участь у засіданнях комісії для справ розворужень і заслує погляди свого правительства.

2-літня військова служба.

Найближше засідання польськ. союму присвятяться закінченню дискусії і голосуванню над законом військової служби. Найправдоподібнішо ухвалить 2-літню військову службу.

Комісія боротьби з доріжньою уступат.

„Хвіла“ звідомляє: 5. ц. м. усту-

пить комісар для боротьби з доріжньою Байда. Справою йменування займеться нижшня Рада міністрів.

Румунсько-австрійські нововини.

Канцлер Зайпль і мін. агр. справ мали нині нараду з Браціану й Дукою. Мають упрямити ріжні неполазані досі справи. Король і королева видали обід у честь австр. канцлера.

Мін. Заможні приїде.

У Варшаві одержано телеграму з Парижа, що мін. агр. справ Заможні приїдуть із Парижа до Варшави 8. ц. м.

Вбийники Ерцбергера на Мадярщині.

„Die Zeit“ пише, що вбийники Ерцбергера є тепер на Мадярщині. Німецький посол у Будапешті поробив заходи у малярського правительства в справі їх видачі Німеччині.

Ген. Гуерта убитий?

Льондонські часописи звідомляють із Тампіко, що мекікський ген. Гуерта вбито в м. Веракруа.

Рановський есе, послом в Лондоні.

З Москви звідомляють: Совіти назвали правильним дипломатичні зв'язки з Англією. Раковський буде, мабуть іменованим шаржом д'афер у Лондоні.

Може й слушно замічує шан. автор, що „бунтарство“ проти „Діла“ — не п'єста за „чозівні надії і злуди, витворені не самим громадянством, а його провідними сферами“. Дивно тільки, що під „провідними сферами“ шан. автор розуміє в першу чергу пресу, а не тих, які ту пресу всіма способами і засобами терроризували, або ігнорували її тоді, як ще був час остерегти громадянство від „обману, самодурства і дурних учинків“. Про перших вже було агадано. До других належать наші дипломати, які були або повинні бути в курсі справ і які — на жаль — мало виявили „чесноти, прозорости, контролю, критицизму і реалізму в національній політиці“. Не тільки не проявили вони ініціативи задля „остороги громадянства від обману, самодурства і дурних учинків“, але навіть і тепер не мають цивільної відваги зробити того з відкритим шоломом. Навпаки, намагання шукати виновника лиха в „Ділі“ не належить ані до „чесноти“, ані до „прозорости“. І коли можна мати зрозуміння для поведінки молоді, яка живе в специфічній атмосфері, яка не має ще змоги дійти до джерела лиха, яка бється між супротивними хвилями, від якої важко вимагати зрівноваженого, передуманого до льогічних нюансів критицизму, — то не можна мати того зрозуміння для „критичного“ голосу берлінського „Літопису“. Бо й сам п. редактор „Літопису“ навіть сьогодні не вагається висловити своєї думки відкрито і ясно тільки обходить поза влоти тай поза огороди і зараз таки під статтю „З галицької трагедії“ містить — мабуть в заступстві своєї думки — таку довшу сентенцію:

„Кожній нарід має границю, що поза нею не удержує терпіння нещасливої війни. Ся границя лежить неоднаково далеко, в залежності від внутрішньої сили держави, від сили її проводу і характеру народу. Та коли вона вже осмієна, то й наймудріший вождар не в силі продовжувати війну; державний розум велить йому дбати про закінчення мира, поки ще не дійшло до крайности.“ (Бюл., 1906).

Слушком віс від такого висловлювання найбільш питань.

Вальорнеційний франк.

Нині 5. с. м. вальорнецій. франк — 1.830.000, а на 6. лютого 1.810.000. Франк вальорнецій. тютюновий від 1—8 лютого 1.840.000, залізничий і поштовий 1.900.000.

Курс грошей.

Львів, 4. лютого 1924.

Мін. тедеміа незмінна. Обороти слабкі.

Долар ам.	9.200.000—9.280.000
Долар канад.	8.850.000—8.700.000
Чеські корони	270.000—275.000
Лей	43.000—43.800
Фунти штерл.	37.500.000—36.700.000
Марка нім. стар. ем. тис.	260.000—270.000
Франк франк.	422.500—430.000
Франк шв.	160.000—160.000
Франк бельг.	380.000—390.000
Гулден голланд.	34.500—35.000
Ліра італ.	40.500—40.000

Золото

20 кор.	43.500.000—44.000.000
20 франк.	30.000.000—30500.000
20 марок нім.	44.000.000—45.000.000
10 рубль.	53.000.000—53.500.000

Срібло

Кор. австр.	650.000—650.000
5 кор.	3.300.000—3.300.000
фльорени	1.800.000—2.000.000
рублі	3.380.000—4.000.000
копійки (за рубль)	1.300.000—1.350.000

Варшава 4. II. Долар Зед. Держав 9000, 9100, 9200, 9300, дол. кан. 8700; фр. франк 417 415, фр. зол. 1.805
Чех і Бельгія 380.000 375.000 370.000 371.000
Льондон 40.900 40.950 39.700 39.800 39.800
Нью-Йорк 9.000, 9.000, 9.200, 9.000
Париж 420, 425, 420, 421, Прага 283.500
256.000, Шанхай 1.600, 0.165, 1.571, 1.588, 15.34, Відень 130.000, 128.500, 130.000
126.000, Італія 395, Бомб зол. 1.390, 1.420,
8 пр. позика 9 мід., 9.200, 9.150, міно-
мірка 500, 600, поз. долар. 620, 690.

Ціна 4. лютого 1924. Голландія 16.00
Нью-Йорк 577, Лондон 24.91, Париж 26,15, Медіолан 25,10, Прага 16,67, Будапешт 0,02, Букарешт 2,97, Бельград 6,75, Софія 4,15, Відень 0,00,81, австр. степл. кор. 0,00,81.

Збіжжя бірма.

Львів, 4. лютого 1924.

Повний астіт в трансахіях на бірмі. Без уваги на обильну податку з приходу дальшого значного спадання ціл, повний брак заміщення. Тедеміа виснажено зможов, австрій без охоти.

Пшениця красна 7, з 1923 р. 33.000.000—34.000.000, жито галицьке 7, з 1923 року 20.000.000—21.500.000, жито гал. біро 20.000.000—21.000.000, жито гал. для перемелення 18.000.000—19.000.000, овес гал. 4, з 1923 року 20.000.000—21.100.000, фасоль біла 00.000.000—00.000.000.

Мука пшениця 40%, 1*	78.000.000*
" " 55	60.700.000*
" " 70%, 6*	44.000.000*
" жито 60	56.800.000*
" " 70%, 4*	48.000.000*

Ціни розуміється в польських марках за 100 кг. без споживного податку, місте станія заліздування. *) Ціни об'ємні без трансахія.

НОВИНКИ.

— До чого дійшло. Для 3. ц. м. в год. 12 в полудне прибув відділ Українців студентів в кількості 20 осіб, до Преображінської церкви, під конвоем конвої. Спершу малос вважали, що не арештовані, але описав виявилось, що це студенти університету Іана Катімієга приїжджали сюди на поїзд поїздом для охорони перед своїми товаришами з українського університету. Сумне, але правдиве.

— Свято „Просвіри“ у Міщанському Братстві у Львові. Вчора з ранку (в 11. год.) відбулося у великій залі „Народного Дому“ у Львові традиційне свято „Просвіри“ Товариства „Міщанського Братства“. До урочисто заставлених столів засіло більше 350 осіб. Ця велика зала була битком заложена, переважно членами Міщанського Братства. З гостей ввійшли през. Ю. Романчук, був. радник двору д-р Ві Баранський, голова Народного Комітету о. О. Стефанюк, сеніор Станіславів д-р Ст. Федак, голова Музикового Товариства д-р К. Студинський, голова „Просвіри“ проф. М. Галушницький, голова У. П. Т. проф. О. Терешківський, ректор політехніки інж. В. Лучків, голова Сокол-Батька д-р М. Зацьківський, голова Вид. Спілки „Діло“ д-р І. Курковець та представники всієї крайної української преси. — Після посвячення просвіри о. прал. Д. Кунцінський виголосив промову: голова Міщанського Братства проф. Т. Преторіос, о. О. Стефанюк, П. Санюта, М. Галушницький, В. Лучків, през. Ю. Романчук і д-р В. Баранський. Усі промови вказали українське міщанство до станової організації усіх сил в користь загальної згоди і єдності воєного громадянства та його добробуту. У середньому настрою розійшлися зібрані в шість годин полудня. При цій нагоді зібрано на будову власного будинку „Міщанського Братства“ 259.700.000

сти, фразерства і нещирости“. Ні, цього всього навчили громадянство ті чинники, які взяли на себе обов'язок дипломатично виграти галицьк. справу на міжнародній арені, які фактично вели галицьку політику до 14-го березня і які тепер стають на голову, щоб далі задержати в своїх руках провід нашої політики, не тільки за границею, але і в краю. На протязі декількох літ край був відмежований від світа китайським муром, усе громадянство було — як би інтерноване, і коли до краю доходили які висті, то тільки з наших закордонних джерел. А що це були за висті, пожалюсь, Боже! Скільки рожевого туману, бундючності, заїзности, просто незорієнтованости в політичній азбуці! Та хто тільки вагався навіть в приватній розмові вловити свій сумнів з того приводу, то епітети „зрадник“ і „запродаць“ були ще сальоновою прикрасою, а вимоги „викинути поза рамки нації“ такого сміливця — найлекшою карою. Усе громадянство введено такою „політикою“ в гіпногнічний сон і роблено з ним те, що придумано „нашим“ закордоном.

В таких ненормальних часах критичній думці важко було прийнятися. І тому то закиди „нетерпимости, некритичности, фразерства і нещирости“, звернені на нашу адресу, слід звернути на нашу адресу, слід звернути на нашу адресу. Бо хоч „Діло“, — до того ми не стидасмося признатися — в декількі мірі (але тільки в декількі!) було посередником в „навчально нетерпимости, некритичности, фразерства і нещирости“, то робило це тому, що 1) довгий час край був відмежований від світа і поза принагідними, але „авторитетними“ виступами з „нашого“ закордону, інших не було; 2) початково їх приймалося справді малокритично а) з вище поданої причини, б) силою відударности від тенденційних висток польської преси і в) тому, що в пізнішому періоді навіть при критичній оцінці не допускалося аж так далеко посуненої ігнорантности і наївности у „нашого“ закордону. Про інші причини поки що не будемо говорити

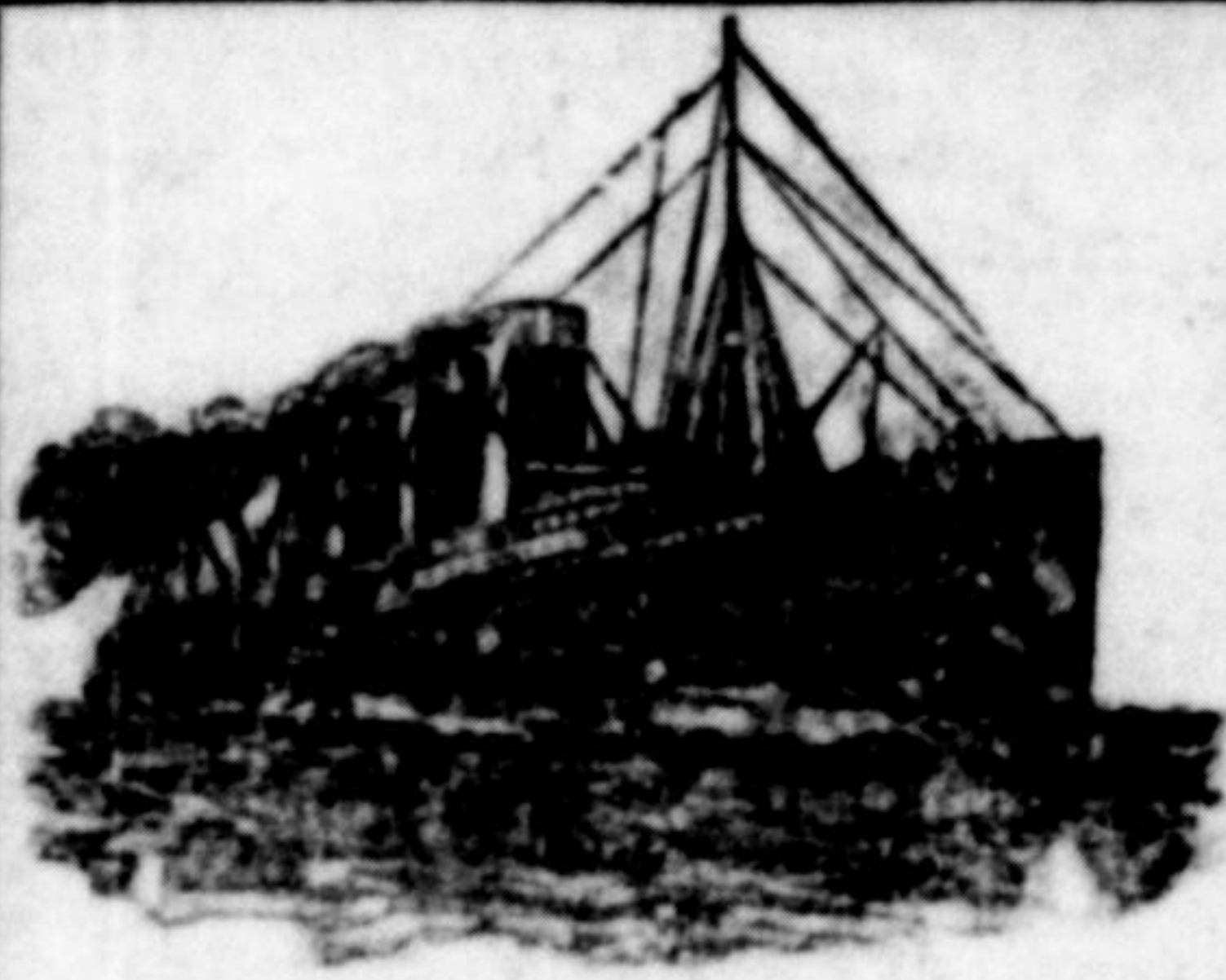
що годі уявити собі, ніби за часе корастування сим зрозумілим правом на хто „залати жовтою лентою, що виступають проти свободи слова і звільної мислі думок“, а сам орган — жергено бойкоту, організованого „незалежна річ конісї“ індивідуальною молоддю!

„А ось такі до цього дійшли, і дійсність мабуть ще сумніша, ніж можливі життєві з невпорочних ідей „Діла“. І не можна сказати, щоб се були тільки індивідуальні промахи, звані сик чи так з саким тілом у напрям польської ортотопії. Ні, се вроди титанів, і сьогодні кожний без делікатної часоніс мінатіс мінатіс мін би додівно писати, як ось редактор „Діла“. І як се сталося, що наше громадянство, що 99-99 проц. своєї політичної мудрости бере з своєї такої преси, стало так непервертане, засліплене і всякій демагогії податне? Так до дуже недалеко був у Галичині тільки од-одисайскі с-гал пролюдної думки, і не в „Ділі“, хоч часом під псевдонімом! Коли отже хто навчив наше громадянство нетерпимости, некритичности, фразерства і нещирости, то хіба то „сак“ в „Ділі“, що сьогодні збігас проіт своєї ранішої тактики.

Багато слушности містять в собі ці стрічки „Літопису“, а радше його редактора. Жаль тільки, що він відповідно не розуміє світла і тіней. А не розуміючи їх, шан. автор свідомо чи нимовільно — це в даному випадку річ байдужа — попадає в односторонність та немощь приєднується до тих елементів, які намагються зміщувати епоху галицької історії перед 14-им березня в дуже вузьких рамках, тим самим упрощуючи справу аж до абсурду.

Порівнювати передвоєнні відносини з теперішніми ніяк не влясся. Як не можна під одну міру ставити передвоєнної й сучасної Німеччини, так важко переводити подібні аналогії і в нас. Ми теж програли війну зі всіма її страхіттями і програли багато ставок. До того ж можна переложити хвилю, що й супроводжена невдачами, зі своїх мутних хвиль викидає наверх багачко намулу, який замулює громадське життя. В таких хвилях в громадянстві не все важиться голос найкращих, найліпших, найчесніших, і найрозумніших, тільки навпаки радше дається послух безвідповідальній демагогії, прибраній в індійські пера вікчемности, інтелектуальній мізерії і піл-конспіраційному крикунству. Не відповідає дійсности твердження шан. автора, немов то громадянство 99-99 проц. своєї мудрости бере з своєї такої преси. Ні, 99-99 проц. громадянства сьогодні черпає свою політичну мудрість не в пресі, тільки з поголосок, чуток, лашіпувань, або з мутних джерел гайкої „преси“, якої перед війною у нас не було.

В давніших, передвоєнних часах ліхто з політичних діячів з почуттям відповідальности не вагався відривати „Діла“; тепер же ціл органи преси тільки те й роблять, що сіють недовіру до „Діла“, деякі навіть з наказу і за спонукою людей, яких народ виніс був на найвищі шаблі. Жалко дуже, що до них приєднується і шан. автор. А вже ж — це не „велика заслуга“ сьогодні писати, що — мовляв — „Діло“ навчало громадянство „нетерпимости, некритичности“

**КОРАБЕЛЬНЕ
ТОВАРИСТВО**

White Star Line

**ЛЬВІВ, Городецька 36. ТЕРНОПІЛЬ, Тарновського 5.
Найбільший наш ТРАНСПОРТ до
КАНАДИ відходить з ТЕРНОПІЛЯ 14. марта
і ЛЬВОВА 15-го марта ц. р.**

УВАГА! Емігранти до Канади, не мають ані affidavit-ні не занедбайте нагоди! Зголошуйтеся до транспорту!
„WHITE STAR LINE“ ЛЬВІВ. вул. ГОРОДЕЦЬКА Ч. 36.
ТЕРНОПІЛЬ, ТАРНОВСЬКОГО Ч. 5.

мл. і 14 доларів. — Того самого дня ввечерю відбулися Вечерні „Міщанського Брацтва“.

— **Порядки в театрі „Української Бесіди“ у Львові.** Недільну вечірню виставу в театрі „Української Бесіди“ у Львові (Добродієву Зувану) вранці в тижні о 8-й годі заповнили на 7-му год. А що блата розпорядку здебільше вже на яку годину раніше, то на дивина, що на яких чверть години перед закінченням початком вистави, кубинка наповнила тісні передсілки, буфет і столи. Частина публіки, яка не поспіла до передсілки, ждала на дворі, а решта душмачу у небувало-му натопі, побільшеному ще тиж, що передні входи двері зашто 4 касу перенесено до буфету. Люде дванадцять, трінадцять і терпеливо ждали, поки в 10 годин по 7-й шагома дирекція не була часково відійшла для публіки салю Дів до 8 годичі, що батьком набили с лю, і присмістю пригладати, як для музикантів поспіло кіска, як поставлено ранду в робленю т. п. приготування і пригладуючи собі недавню ситуацію на столах та затираючи застромі в руки, міркували: чи це дійсно театр „Української Бесіди“ чи балаган в Стадник? Аж вранці о 7,8 побіжно піднесли поранку записку, щоб захоплені публіка показати замість задньої стіни — драбниц, які нічим було закрити. Чи промовляти „Зувану“ Господь знає чому „Добродієвою“ дирекція дійсно думає, що робить публіку за її гроші таке добродієство, що можна втиснутись над нею?

— **„Український театр“.** Суддя Іван Ніжанковський з Ходорова зложив на театральну кооперативу 3.000.000 мл. Це другий з черги громадянин, що купив 100 уділів. Vivant sequentes!

— **Замінення поштової агенції.** З дням 15. п. м. будуть скасовані поштової агенції в Ожолці (пов Яворів) і в Петранці (пов. Калуш). Округ агенції в Ожолці преділений до поштового уряду в Судовій Вишні, а округ Петранки (Петранка, Грабівка, Подзіна, Топільсько і Камінь) до поштового уряду в Рожнітові.

— **На експорт „гнїлі ійця“.** Польське міністерство промислу і торгівлі опомстило зможти вилучи зерн. На цей рік дозволений вивіз 1500 вагонів за оплатою 150 фунтів штерлінга від вагону. З цієї нагоди варшавський „Курер поранни“ доносить, що у Франції польські експортери викликали скандал: доставчували Фанцузам гнїлі ійця. Навть ген. конзуль Польщі в Парижі аларив на алеря, мовля —

таким чином компромітується цілий польський експорт.
— **Залізнична катастрофа.** Недалеко Віденя відбулася катастрофа для потягу, один особочий, другий товарний. Вислідком чого згинув кондуктор, а кілька осіб з поміж пасажирів було ранено.

ОПОВІСТІЦІ.

За оголошення Редакції на „Листопад“.
Український театр під дна Івана Могучого.
Розіграти, сати Сократ.
Четвер 7/III „Українське шатт“
Субота 9/III „Кві мистецтв“
Неділя 10/III „Тойма гімалаїв“
Вікторок 12/III „Гамма“
Готується „Мазан Ветерфлей“, 1353 2-5

Дрібні оголошення.

ПРИЙМУ лекції з гімнастичних вправ за гроші або гроші. Зголошення до Адміністрації „Діла“ від „Тетива“, 1356 1-1

ПОШУКУЮ зареєстровані (офіційно свідомі), найкращі з цілим удержанням. Визгорова може бути в державі. Лекції зголошення до Адм. „Ліна“ для „абсолютно уміл“, 1347 2-2

МИХАЙЛО ПАВЛЮК син Парла з Вишнівки, уроджений в р. 1868, згубив свою військову книжочку, яку отримав у вержню. 1342 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ВСІХ ЛІКАРСЬКИХ НАУК
Д-р Авраам Вульффер
в лікар Львівського шпиталю
ОСІВ ЯЧОВІ ПІД ЛЬВОВОМ

Ширіть наш часопис!

Нас'иння городини, полеви, цвітів і трав
Машини до упряги ріл, чистильні машини, молотарства і пр.
Гачози шпунці, фосфоросі, потасочі, азотні
Залізо. залізні знаряддя, башки, цвяхи
Ремісничі вироби
Начиння рухомих
Цемент доступний
КРАЄВИЙ СОЮЗ
господарських спілок
„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“
у Львові, вул. Зіморевича 26.
і його відділи у Львові, Городецька 36, в Перемишлі, Стрию, Коломиї і Соколі.
Ціни чинні на надання даром. 1339 2-8

Висилайте передплату!

Українська географія в Україні
на Волинні поштівку зразок усього до польської мови, польської історії і польської географії. — УПРАВА. 1-4

Значливі згальні збори

членів Круглика У. А. Т. в Тероболі відбудуться в неділю дня 10. лютого ц. р. о год. 4. п. в. в салі читальні „Просвіта“.
Порядок денний:
1) Звіт діяльності Управи,
2) Вибір членів Управи,
3) Внесення і запети.
ЗА УПРАВУ КРУЖКА:
Д-р Степан Мішко, голова.
Іван Шолоріський, секретар.
1354 1-1

Віте вишшли в друку й продються у всіх книгарнях

РУХОВІ ЗАБАВИ И ГРИ
з мелодіями і примівами
ОКСАНІ СУХОВЕРСЬКОТ
Необхідний рухомий підручник для всіх шкіл, дівчатків та закордоню з зарозом гарної збірник народних пісень. 1365 1-2
Основа ціна 2.20, теперішня 3.300.000 Мл. На порто долучити 500.000 Мл.
Замовлення й готівку слати на адресу: **ОСНІП СУХОВЕРСЬКИЙ, Львів, вул. Руська 3.Б.**

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
виступають від 3. лютого 1924 славу сенсаційну драму на 6 великих діл п. з.
„УГОРСЬКА КРОВ“
Голову/голю згреу Луа де Патті найгарніша теперішня кімова зора.

УКРАЇНСЬКА НАКЛАДНЯ КИЇВ — ДЯЙПЦІГ.

В ПАРТІ ШІСЯЦІ Ц. Р. ВИИДЕ З ДРУКУ НОВЕ ВИДАННЯ:
Академік С. ЄФРЕМОВ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА

В двох томах, в 110 ілюстраціях, на 56 аркушів друку, на гарному папері, розміру великої вісілки.
Ціна в гарній окладинці доларів 3. — в полотняній оправі (2 томи) доларів 4. —
Се єдина досі повна історія української літератури від найдавніших аж до найновіших часів. В першій редакції ця праця вміщала три томи, а тепер перероблена, поширена і доповнена автором до розміру 2-х томів, з новим розділом про найновішу революційну доба літератури (1917—1923 р.).
З огляду на те, що ця праця виходить за кордоном в тяжких друкарських умовах — друківано її невеликим числом, а тому радиться всім, хто хотів би мати цю „Історію української літератури“, замовити і передплатувати її ще перед виходом в світ.

1358 1-1
Передплатити можна:
Ukrainischer Verlag G. m. b. H. В книгарні „Наук, Т-ва ім. Шевченка“
BERLIN W. 62. Kurfürstenstr. 82. у **ЛЬВОВІ, Руська ч. 10.**